

Samen Vitaal!

Vierjaren
Beleidsplan WMO
2008-2011
'Samen Vitaal'

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord Wethouder Udding-Blok	2
Inleiding	3
Prestatievelden	
Compensatiebeginsel	
Aa en Hunze	
Samenhang	
Dynamiek in beleid	
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wmo-raad	
Inspraak, bescherming en participatie	
Leeswijzer	
Prestatieveld 1: Sociale samenhang en Leefbaarheid	8
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat wil de gemeente bereiken	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Prestatieveld 2: Ondersteuning van jeugdigen en ouders	10
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat wil de gemeente bereiken	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Prestatieveld 3: Informatie, Advies en Cliëntondersteuning	12
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat wil de gemeente bereiken	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Prestatieveld 4: Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	14
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat wil de gemeente bereiken	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Prestatieveld 5: Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer	16
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat wil de gemeente bereiken	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Prestatieveld 6: Verstrekken van voorzieningen	18
Huishoudelijke hulp	
Herindicaties	
Ontwikkelingen	
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Prestatieveld 7, 8, 9: Opvang van kwetsbare mensen	20
Centrumgemeente	
Visie van de gemeente Aa en Hunze	
Wat wil de gemeente bereiken	
Wat heeft de gemeente al gedaan	
Speerpunten	
Activiteitenplanning	23

VOORWOORD

door wethouder Udding-Blok

Inleiding

Sinds 1 januari 2007 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). In de Wmo zijn de vroegere Welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten samengevoegd. Ook is de huishoudelijke verzorging en een aantal subsidieregelingen opgenomen vanuit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) en de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv).

De kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning is dat iedereen, ongeacht leeftijd, handicap of sociaal economische positie, moet kunnen meedoen. Inwoners hebben een eigen verantwoordelijkheid voor participatie in de samenleving. Dit kunnen zij doen door zelfontplooiing en ontwikkeling, deelname aan samenwerkingsverbanden of het aanspreken van mantelzorgers of vrijwilligers. Om dit tot een succes te maken zal er meer nadruk komen te liggen op onderlinge solidariteit. Inwoners zullen eerst een beroep moeten doen op elkaar.

De gemeente moet er voor zorgen dat mensen kunnen (gaan) meedoen en blijven meedoen. Een voorwaarde om mee te doen is dat mensen zich welbevinden, ofwel dat iemand goed in zijn of haar vel zit. Dan pas zal hij zich zelfstandiger voelen, zelf activiteiten ondernemen om zelfstandig te blijven en eerder geneigd zijn om anderen te helpen. De gemeente heeft hierin aan al het andere voorafgaande een ondersteunende taak, om ervoor te zorgen dat mensen, alleen of geholpen door anderen weer kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Zij nemen door hun participatie verantwoordelijkheid voor hun eigen leefomgeving. Verantwoordelijkheid nemen houdt in hulp vragen, maar ook hulp bieden wanneer dit nodig is. De (lokale) overheid ondersteunt mensen in deze dubbele verantwoordelijkheid, door preventie, informatie en advies en door hen te helpen om keuzes te maken en deze verantwoordelijkheid aan te gaan

Als het toch voorkomt dat mensen, mogelijk door beperkingen, ziekte of mobiliteitsproblemen, en ondanks inzet van anderen, beperkt zijn in de mogelijkheden om zelfstandig en actief mee te doen aan het maatschappelijke verkeer, dan is er voor de gemeente een verplichting weggelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning, voor het verstrekken van individuele voorzieningen aan mensen met een beperking.

Deze verantwoordelijkheid van de gemeente is overigens niet nieuw. De gemeente had al op grond van onder andere de Welzijnswet, de Wet collectieve preventie volksgezondheid, de Wet op de jeugdzorg of de Wet voorzieningen gehandicapten een wettelijke taak voor (delen van) voorzieningen die nu onder de Wmo vallen. Tevens heeft de (lokale) overheid altijd al een verantwoordelijkheid gehad voor de leefbaarheid en het welzijn van zijn inwoners.

Nu kan de indruk ontstaan dat de gemeente dit allemaal even kan regelen. Er bestaat evenwel een grens aan de maakbaarheid van de samenleving. De gemeente kan en zal altijd inzetten op een verbetering van de leefbaarheid, participatie en ondersteuning, maar is in het behalen van zijn doelen medeafhankelijk van samenwerkingspartners en inwoners. Je kan ook niet iemand dwingen om te participeren.

Prestatievelden

De Wet maatschappelijke ondersteuning is een wet die vertaald is in negen prestatievelden. Deze prestatievelden vormen geen doel op zich maar zijn verbonden aan het centrale, maatschappelijke doel van de Wmo, namelijk: meedoen. Meedoen van álle burgers aan álle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. Als dat meedoen niet lukt, dan is er ondersteuning door de gemeente. Het doel van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning en op verwante terreinen. Om dit samenhangende beleid uit te werken moet de gemeente prestaties leveren op negen terreinen die te maken hebben met het (kunnen) deelnemen van inwoners aan de samenleving.

De negen prestatievelden zijn:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. Ondersteuning gericht op het voorkomen van problemen met opgroeien van jeugdigen en van problemen met opvoeden door ouders;
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. Het treffen van voorzieningen voor mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en voor mensen met een psychosociaal probleem voor het behouden en bevorderen van hun zelfstandig functioneren en/of hun deelname aan de maatschappij;
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van huiselijk geweld;
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. Het bevorderen van beleid m.b.t. verslavingszorg.

Compensatiebeginsel

Voor de prestatievelden 4, 5 en 6, het bevorderen van maatschappelijke participatie voor mantelzorgers, vrijwilligers en mensen met een beperking een chronische psychisch probleem of psychosociaal probleem geldt het compensatiebeginsel. Met dit compensatiebeginsel is vastgelegd dat de gemeente de plicht heeft om beperkingen in zelfredzaamheid weg te nemen en deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk te maken. De collectieve en individuele voorzieningen moeten de belanghebbende in staat stellen om:

- een huishouden te voeren
- zich te verplaatsen in en om de woning
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale contacten aan te gaan

De gemeente gaat bij het bepalen van de voorziening uit van de persoonlijke omstandigheden van de belanghebbende. Hierbij mag worden verlangd dat een belanghebbende binnen zijn of haar mogelijkheden andere maatregelen treft om de beperking op te heffen.

Aa en Hunze

De gemeente Aa en Hunze telt ongeveer 26.000 inwoners. De meeste inwoners vinden de gemeente Aa en Hunze prettig om in te wonen en te leven en zijn in staat om zelfstandig te functioneren en deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. Als gevolg van demografische ontwikkelingen zal het inwonersbestand van de gemeente op termijn vergrijzen¹. Door een vestigingsoverschot van ouderen en een hogere levensverwachting zal het aantal inwoners van 60+ en 75+ toenemen. Daartegenover staat dat het aantal 65+ dat een beroep doet op individuele voorzieningen in de gemeente Aa en Hunze, achterblijft bij het landelijk gemiddelde.

Dit zou kunnen komen omdat in de gemeente Aa en Hunze al (of nog) meer sprake is van sociale samenhang. Noaberschap is nog heel normaal en veel inwoners zijn actief als vrijwilliger in lokale verenigingen of organisaties. Hierdoor zijn inwoners mogelijk minder snel aangewezen op individuele voorzieningen.

Aan de andere kant heeft de gemeente Aa en Hunze, net als andere plattelandsgemeenten, te maken met verschraving van voorzieningen in minder dicht bevolkte delen van de gemeente. Het vraagt een grote betrokkenheid van de gemeente, samenwerkingspartners en inwoners om voorzieningen bereikbaar en toegankelijk te houden.

Samenhang

In 2006 is door de gemeente Aa en Hunze de kadernota Wmo vastgesteld². In de kadernota is de ambitie van de gemeente en de gewenste beleidsrichting per prestatieveld van de Wmo aan de orde gekomen. Het beleidsplan Wmo moet worden gezien als een voortzetting en een nadere uitwerking van de kadernota Wmo. Het beleidsplan Wmo geeft naast de ambitie van de gemeente Aa en Hunze ook concrete doelen weer die de gemeente in de periode 2008-2011 wenst te bereiken.

In 2008 is de Welzijnsvisie 2007-2010 van de gemeente Aa en Hunze vastgesteld³. Deze welzijnsvisie is ingedeeld naar leeftijd en leefomgeving en omvat de beleidsterreinen zorg, inkomen, wonen, educatie, sport en kunst en cultuur. In veel deelgebieden zal de welzijnsvisie en het beleidsplan elkaar niet veel ontlopen. Toch is er een duidelijk verschil.

De welzijnsvisie gaat uit van de wettelijke verplichtingen en aanvullend gemeentelijke beleid op de verschillende beleidsterreinen en verschillende wetten. Het beleidsplan Wmo geeft juist een samenhang in beleid om te komen tot de uitvoering van wettelijke verplichtingen en gemeentelijke ambitie op het vlak van de Wmo, namelijk een integrale aanpak om participatie van inwoners aan het maatschappelijke verkeer te bevorderen. Waar de welzijnsvisie dus uitputtend is in de beschrijving van de verschillende beleidsterreinen, zal in het beleidsplan Wmo slecht die inzet worden weergegeven welke bijdragen aan de ontwikkeling van de prestatievelden van de Wmo.

De overeenkomst tussen de welzijnsvisie en het beleidsplan is het uitgangspunt. Beiden gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor leefbaarheid en welzijn. Ook zijn beiden opgebouwd vanuit onderliggende beleidsnota's. Door deze modulaire opbouw, met onderliggend beleid dwars door de prestatievelden van de Wet maatschappelijke ondersteuning heen, wordt het integraal werken in beleid gegarandeerd.

---

¹ Nulmeting WMO gemeente Aa en Hunze, Groningen 21 juni 2006, J.E. de Graaf RA & H. Dekkers

² Vergadering van de raad van de gemeente Aa en Hunze dd. 20 september 2006

³ Vergadering van de raad van de gemeente Aa en Hunze dd. 30 januari 2008

Dynamiek in beleid

Het redigeren van beleid voor een periode van vier jaren wekt de indruk dat het mogelijk is om het beleid en ontwikkelingen voor deze periode vooraf vast te stellen. Dit is natuurlijk niet zo. Beleid is continue, onder invloed van landelijke, provinciale, regionale en lokale ontwikkelingen, in beweging en aan verandering onderhevig. Veranderende wet en regelgeving of veranderingen in onze lokale samenleving vragen om aanvulling, herijking en heroverweging van ons beleid.

Het beleidsplan Wmo geeft de huidige positie van de gemeente en de ambitie van de gemeente voor de komende jaren weer. Omdat het beleidsplan WMO 'slechts' de samenhang tussen verschillende beleidsterreinen weergeeft, kan de gemeente sneller reageren als ontwikkelingen vragen om aanpassing van bestaand beleid. Eventuele wijzigingen in beleid moeten wel vanuit het oogpunt van de onderlinge samenhang uit het beleidsplan Wmo worden gezien.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

De visie van de gemeente Aa en Hunze op de Wet maatschappelijke ondersteuning gaat uit van het bevorderen van een samenleving waarin:

- Iedereen kan meedoen aan het maatschappelijke leven;
- Ieder zijn verantwoordelijkheid kent en neemt;
- Mensen aandacht hebben voor elkaar en elkaar bijstaan met hulp / steun;
- de gemeente samen met haar partners in het veld zorgt voor stimulerende en activerende (collectieve) voorzieningen in een samenhangend en toegankelijk aanbod;
- de gemeente individueel ondersteunt daar waar nodig en dit doet op een manier die de zelfstandigheid, het zelfbeschikkingsrecht en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners in tact laat of mogelijk maakt;
- De gemeente dit betrouwbaar, transparant en rechtvaardig doet;

De gemeente wil dit bereiken door middel van een samenhangend pakket van voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn, werken en zorg. Dit samenhangende pakket moet een goede kwaliteit hebben, aansluiten bij de vraag van de inwoners, voor een passende prijs. Belangrijk is ook dat het beleid erop gericht is om problemen te voorkomen of om problemen zo goed mogelijk op te lossen als die er zijn.

Wmo-raad

De Wmo-raad functioneert als overlegorgaan, geeft voorlichting en informatie, adviseert de gemeente over de vorming, uitvoering en evaluatie en evalueert de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. In de Wmo-raad zijn belangenorganisaties of behartigers van mensen met een beperking, ouderen, geestelijke gezondheidszorg, sociale zekerheid, mantelzorgers, vrijwilligers, jeugd en cliëntenraden woon/zorg vertegenwoordigd. Als de Wmo-raad aanvullende expertise van buitenaf noodzakelijk acht, kan zij inwoners of professionals van buiten vragen deel te nemen. De Wmo-raad geeft de gemeente advies over het voeren van samenhangend beleid en uitvoering op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

Inspraak, bescherming en participatie

De kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning is meedoen. Ook bij het formuleren van gemeentelijk beleid en uitvoeringsvoorschriften is de mening van de inwoners van belang. Bij de vaststelling van de verschillende beleidsnotities is met verschillende belangenbehartigende organisaties gesproken en hebben inwoners door middel van inspraak hun mening aan de gemeente kenbaar kunnen maken. Ook zijn de beleidsnotities voor advisering voorgelegd aan de Wmo-raad. De raad van de gemeente Aa en Hunze heeft over verschillende beleidsterreinen openbare marktplaatsen gehouden waar inwoners actief hebben kunnen deelnemen aan het vormgeven van gemeentelijk beleid.

Gedurende de uitvoering hebben inwoners invloed op het beleid en de wijze van uitvoering. Jaarlijks wordt er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden om de mening van gebruikers van de Wmo te onderzoeken. Een klanttevredenheidsonderzoek kan samen met een benchmark, waarin de prestaties van de gemeente wordt vergeleken met andere gemeenten, inzicht geven in de wijze waarop de gemeente uitvoering geeft aan de Wmo.

Het kan zijn dat een inwoner ontevreden is over de wijze waarop hij of zij is behandeld, of een suggestie heeft hoe het beter kan. Is de inwoner ontevreden over een officieel besluit van de gemeente, dan heeft hij of zij de mogelijkheid om bezwaar en/of beroep in te stellen. Als een inwoner een klacht of suggestie heeft naar aanleiding van een gedraging van een ambtenaar of bestuurder, of wachttijden en bereikbaarheid, dan kan hij of zij een klacht indienen. Hiertoe heeft de gemeente Aa en Hunze een klachtenregeling vastgesteld. Als een gebruiker van een voorziening ontevreden is over de voorziening, kan hij of zij een klacht indienen bij de aanbieder van de voorziening. De gemeente heeft met de verschillende aanbieders hierover afspraken gemaakt.

Bij de gemeente, het Wmo loket en de Wegwyzers zal duidelijke informatie worden aangeboden over de wijze waarop inwoners gebruik kunnen maken van bezwaar, beroep en klachtenprocedures.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken zal het gemeentelijke beleid per prestatieveld worden weergegeven. Vaak is het zo dat gemeentelijk beleid een relatie met verschillende prestatievelden heeft. Ook is het niet mogelijk een uitputtend beeld te geven van alle gemeentelijke ambities en inzet. Dit komt de leesbaarheid en duidelijkheid van dit beleidsplan niet ten goede. Er is daarom gekozen om vooral de rode draad van het beleid, in relatie tot de verschillende prestatievelden de revue te laten passeren.

De verschillende beleidsterreinen en prestatievelden kunnen ook niet los van elkaar worden gezien. Er bestaan relaties en verbindingen tussen ingezet beleid en (meerdere) prestatievelden van de Wmo. In de onderstaande tabel wordt weergegeven met welke prestatievelden een aantal beleidsterreinen een relatie kan hebben.

Beleidssterrein	Prestatievelden
Vrijwilligersbeleid Gemeente Aa en Hunze 2008-2011	1,4,5
Jeugdbeleid "Wat spreken we af" en "Dit spreken we ook af"	1,2
Ketensamenwerking rondom jeugd Aa en Hunze	1,2,3
Brede samenwerking in Aa en Hunze	1,2,3
Positionering leerplicht gemeente Aa en Hunze 2008-2012	1,2,3
Evaluatie dorpshuizenbeleid 2007 Gemeente Aa en Hunze	1,2,3,4,5
Kadernota Volwasseneneducatie "Goed toegerust in de samenleving"	1,2,4,5
Bredere verbanden door te doen en virtuele loketten Aa en Hunze	1,3
Sportbeleid	1,2,4,5
Volksgesondheidsbeleid	1,2,5
Mantelzorg	1,2,4
Welzijnsvisie	Alle
Speelvoorzieningenbeleid	1
Cultuurbeleid	1,4
Meedoen mogelijk maken (ISD Assen)	1,2,5
Groot denken, lokaal aanpakken (GKB Drenthe)	1,2,5
Kern- en buurt-gericht werken	1,5
WMO verordening gemeente Aa en Hunze	6

1 SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID

Het prestatieveld bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten sluit nauw aan bij de gedachte van de 'civil society' (de optelsom van alle non-profit en niet aan de overheid verbonden netwerken en verbanden).

Als de 'civil society' gestimuleerd wordt, zal dat de sociale samenhang en leefbaarheid in de wijken bevorderen en omgekeerd. De verwachting is, dat als mensen zich meer betrokken voelen bij hun wijk, zij ook eerder geïnteresseerd zijn om iets te doen voor hun wijk of medewijkbewoners. Een leefbare woonomgeving heeft geen vast format, maar wordt bepaald door de beleving van de bewoners.

Leefbaarheid gaat uit van het wonen in een prettige en (sociaal)veilige omgeving, met betrokken medebewoners en de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten. Dus bijvoorbeeld een goede en toegankelijke woning, sociale contacten met medebewoners, betaalbare en bereikbare haal- en brengdiensten en een veilige, toegankelijke openbare ruimte. De voorzieningen en mogelijkheden in de wijk moeten zo goed mogelijk aansluiten bij de wensen en behoeften van de bewoners.

Bij het verbeteren van de sociale samenhang en de leefbaarheid van de leefomgeving gaat het ook om initiatieven van bewoners zelf. De gemeente wil dergelijke initiatieven stimuleren. Binnen dit prestatieveld wordt de nadruk gelegd op alle inwoners van een dorp en niet op een specifieke doelgroep binnen het dorp. Vanzelfsprekend kunnen maatregelen wel gericht zijn op een bepaalde groep zoals bijvoorbeeld jongeren, vreemdelingen, gezinnen of ouderen. Dit prestatieveld hangt nauw samen met het vijfde prestatieveld, waar het gaat om maatregelen voor specifieke groepen, maar die voor alle inwoners een meerwaarde kunnen hebben.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

Sociale samenhang wordt gevormd door bewoners onderling. Leefbaarheid betekent het kunnen wonen en werken in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten. Door verschraving van de voorzieningen op het platte land en de dorpen komt deze leefbaarheid onder druk te staan. Doelstelling van de gemeente Aa en Hunze is het in samenwerking met partners en inwoners van de dorpen behouden en versterken van het voorzieningenniveau in de dorpen of gebiedsgericht, om zo de sociale samenhang en leefbaarheid te bevorderen. In het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid nemen inwoners van verschillende leeftijden hun verantwoordelijkheid. Dorpshuizen, bibliotheken, scholen en verenigingen (dorpsbelangen) nemen een belangrijke positie in.

Wat wil de gemeente bereiken?

- Behouden en versterken van het voorzieningenniveau in de dorpen
- Clusteren van basisvoorzieningen en samenwerking tussen lokale organisaties in bestaande en nieuwe verbanden
- Ontwikkeling van brede samenwerking in Annen, Rolde en Gieterveen
- Stimuleren van initiatieven en eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor hun leefomgeving
- Integrale aanpak van leefbaarheid in de dorpen

Wat heeft de gemeente al gedaan?

- Evaluatie dorpshuizenbeleid 2007 Gemeente Aa en Hunze
Door het bevorderen van eigen verantwoordelijkheid, samenwerking en efficiënt gebruik van accommodaties kunnen voorzieningen (langer) worden behouden
- Welzijnsvisie
Samenhang in de terreinen zorg, inkomen, wonen, educatie, sport en kunst en cultuur
- Speelvoorzieningenbeleid
Voldoende voorzieningenniveau voor verschillende leeftijden om leefbaarheid in dorpen voor (gezinnen met) kinderen te versterken.
- Bredere verbanden door te doen
Door inzet van digitale breedbandtoepassingen zoals Telebrink, virtueel loket en virtuele brede school het behouden van voorzieningen in de dorpen
- Wegwijzer operationeel in Rolde en Annen
Wegwijzers geven advies en informatie over overheids- en commerciële diensten en producten op het gebied van wonen, zorg, welzijn, educatie en opvoeding en functioneren als Wmo-loket. Zo kunnen inwoners dichterbij huis gebruik maken van (gemeentelijke) dienstverlening.
- Dorpsontwikkelingsbeleid
Dorps- of centrumvisies geven een integrale aanpak van de leefbaarheid in dorpen waarbij inwoners zo veel mogelijk zijn betrokken bij de totstandkoming van de visie

Speerpunten

- Brede samenwerking
De brede samenwerking richt zich onder andere op de sociale samenhang en betrokkenheid van inwoners in een dorp. Vanuit de ervaringen van de pilot Brede samenwerking in Rolde, Annen en Gieterveen zal de brede samenwerking worden ingezet voor de overige vier nog te bepalen locaties.
- Herijking kern- en buurtgericht werken
Verbeteren van communicatie tussen gemeente en kernen en buurten en het bevorderen van participatie en zelfwerkzaamheid van inwoners om daarmee betrokkenheid en saamhorigheid in kernen te versterken
- Gebiedsgericht werken
Door het clusteren van basisvoorzieningen en samenwerking met partners streven naar een gebiedsgerichte en multifunctionele inzet, om financiële instandhoudingproblemen te voorkomen en voorzieningenniveau in de dorpen zo veel mogelijk te behouden

2 ONDERSTEUNING VAN JEUGDIGEN EN OUDERS

Ouders zijn de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. Een goed functionerend gezin is niet alleen een stabiele en evenwichtige basis voor de daarin opgroeiende kinderen, maar ook voor de omgeving van het gezin in het dorp, op school of in verenigingen. Als er wel problemen ontstaan bij het opgroeien of opvoeden kan vroegtijdige signalering, verwijzing en ondersteuning verdere escalatie voorkomen.

Vanuit de Wet op de jeugdzorg heeft de gemeente al een verantwoordelijkheid gericht op vijf preventieve functies: het geven van informatie en advies, het signaleren van problemen, het toeleiden naar aanbod, het geven van licht pedagogische hulp en het coördineren van zorg op lokaal niveau. De preventieve jeugdzorg sluit aan op de curatieve jeugdzorg. Het doel van curatieve jeugdzorg is het oplossen van problemen en achterstanden van jeugdigen, voornamelijk op het gebied van zorg en hulpverlening. De curatieve jeugdzorg bestaat uit provinciale taken als jeugdhulpverlening, jeugdzorg en jeugd GGz.

Het verkennen van grenzen hoort bij het opgroeien en draagt bij aan de ontwikkeling van de eigen identiteit van jongeren. Bij het verkennen van grenzen hoort ook het af en toe over grenzen heen gaan, waarbij risicogedrag kan ontstaan. De kans op risicogedrag wordt nog eens versterkt door onvoldoende kennis bij jongeren over (mogelijke) gevolgen van hun gedrag en het niet kunnen weerstaan van groepsdruk. Preventie is gericht op het versterken van deze kennis en weerbaarheid van jongeren.

De aansluiting tussen het lokale preventieve jeugdbeleid en de curatieve jeugdzorg is in Aa en Hunze terug te vinden in de ketensamenwerking rond jeugd (vitalisering rurale jongeren in Aa en Hunze). De ketensamenwerking is vindplaatsgericht en laagdrempelig.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

Doelstelling van gemeentelijk beleid is het vergroten van kansen voor alle jongeren op een goede plek in de samenleving. De gemeente moet een veilige en uitdagende omgeving bieden waar jongeren zich thuis voelen. Door preventie moeten jongeren geïnformeerd raken en voldoende weerbaar worden om de juiste keuzes te maken bij risicogedrag. Als er toch problemen ontstaan met jongeren of de ouders, is de gemeente verantwoordelijke voor een juiste signalering en verwijzing naar adequate hulp- of zorgverlening. Rondom jongeren moet een sluitend netwerk ontstaan van professionals bestaande uit onderwijzers, maatschappelijk werkers, jeugdagent, huisarts of jongerenwerker. Deze professionals kunnen vroegtijdig signalen dat jongeren een achterstand oplopen en kan hulp- of zorgverlening worden georganiseerd. Dit moet escalatie van problemen en aanspraak op curatieve jeugdzorg voorkomen.

Wat wil de gemeente bereiken?

- Gelijke kansen voor jongeren in de gemeente
- Jongeren zijn geïnformeerd en weerbaar
- Één informatiepunt voor jongeren en ouders, toegankelijk en laagdrempelig
- Door informeren, signaleren en ondersteunen van jongeren en ouders risicogedrag voorkomen
- Vroegtijdige signalering en verwijzing van jongeren die risicogedrag vertonen
- Gerichte aanpak van jongeren met problemen met opgroeit
- Ondersteuning van ouders door informatie, advies en educatie

Wat heeft de gemeente al gedaan?

- Ketensamenwerking rondom jeugd
  - Het optimaliseren van een dekkend netwerk voor alle jongeren, waarbij jongeren met een opgroeivraag en ouders met een opvoedvraag in maximaal twee stappen bij de juiste hulp- of zorgverlener zit. Invoering van de Drentse verwijsindex.
- Positionering Leerplicht 2008-2012
  - Deelname aan zorg- en adviesteams voor voortgezet en middelbaar (beroeps)onderwijs, ook voor scholen in omliggende gemeenten waar jongeren uit Aa en Hunze onderwijs volgen
  - Deelname aan Sluitende registratieketen voortijdig schoolverlaten, Drents jongeren opvang team en Drentse onderwijs- en jeugdmonitor voor signalering, registratie en verwijzing
- Jeugdbeleid 'Wat spreken we af' en 'Dit spreken we ook af'
  - Het creëren van een gezellige en veilige leefomgeving voor jongeren door middel van kansen, verantwoordelijkheid en participatie. Jongeren actief betrekken bij de inrichting van hun leefomgeving. Het vergroten van kennis bij en weerbaarheid van jongeren
- Brede samenwerking in Aa en Hunze
  - Opzetten van een pilot Brede samenwerking in Annen, Rolde en Gieterveen. Brede samenwerking waarbij een op elkaar afgestemd aanbod van sportieve, culturele en educatieve activiteiten, in dagprogramma's van 7 tot 7, jongeren in staat stelt om in een afwisselende en leuke omgeving zich te ontwikkelen en waar problemen in ontwikkeling vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt
- Kinderopvang in de veendorpen
  - Met lokale en plaatselijke organisaties samenhang brengen in de kinderopvang, waarbij onderwijs en opvang optimaal op elkaar wordt afgestemd en een groter bereik van de kinderopvang wordt gerealiseerd

Speerpunten

- Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
  - Met de ontwikkeling van het centrum voor jeugd en gezin moet de informatie-, signalering- en verwijzingsfunctie verder worden versterkt. Voor jongeren en ouders ontstaat er een informatiepunt voor problemen met opgroeien en opvoeden

- Brede samenwerking
In de brede samenwerking staat de zorg voor het kind centraal. Vanuit de ervaringen van de pilot Brede samenwerking in de Rolde, Annen en Gieterveen, zal de brede samenwerking worden ingezet voor de overige vier nog te bepalen locaties.
- Schooladoptieplan
Binnen het Schooladoptieplan worden voorlichtingslessen gegeven over verkeer, vandalisme, geweld, diefstal, discriminatie, pesten, alcohol, drugs, roken en vuurwerk aan de leerlingen van de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs

3 INFORMATIE, ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING

Met het geven van informatie en advies wordt bedoeld, die activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om een individueel advies of hulp bij een ondersteuningsvraag. De gemeente laat zich daarbij leiden door de “één-loket-gedachte”.

Dat betekent dat een burger zich in principe niet vaker dan één maal tot de gemeente hoeft te wenden om over het gehele scala van voorzieningen de nodige informatie te verkrijgen en zijn of haar hulp- of zorgvraag beantwoord te krijgen. Dit geldt niet alleen voor de voorzieningen waar de gemeente zelf over gaat, maar ook over relevante aanpalende terreinen zoals zorg en wonen. Onder cliëntenondersteuning wordt verstaan het ondersteunen van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Het doel van informatieverstrekking, advisering en ondersteuning is het bevorderen van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de cliënt en zijn of haar omgeving.

In dit prestatieveld staat opnieuw de eigen verantwoordelijkheid van de burger voor zijn of haar participatie centraal. Inwoners halen zelf hun informatie wanneer zij hieraan behoefte hebben. De gemeente ondersteunt dit door informatie over wonen, zorg, welzijn, educatie en opvoeding zo veel mogelijk te centreren. Dit kan zijn digitaal door duidelijk en toegankelijke informatie, contact voor persoonlijk advies of door de inrichting van (fysieke) loketten waar burgers zo dicht mogelijk bij huis vragen beantwoord krijgen.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

Door een lokale invulling van de informatie, advies en ondersteuningsfunctie in herkenbare en toegankelijke loketten, een netwerk aan professionals en toegankelijke digitale informatie, worden niet alleen de inwoners met een concrete zorgvraag, maar ook inwoners zonder concrete zorgvraag die wel hulp nodig hebben bereikt. Ook kan door een toegankelijke adviesfunctie het niet-gebruik van (inkomens)ondersteunende voorzieningen worden teruggedrongen en kan er gemakkelijker worden gereageerd op signalen uit de lokale samenleving.

Informatie moet objectief, juist en begrijpbaar worden aangeboden. Bij het geven van advies staat de vraag centraal en niet de mogelijkheden en beperkingen van de gemeente of andere organisaties. Of de informatie ook wordt gebruikt en of het advies ook wordt opgevolgd, is aan de cliënt zelf. Dankzij informatie, advies en cliëntenondersteuning krijgen mensen een betere toegang tot voorzieningen, die hen tot hulp zijn om zelfstandig te functioneren en deel te nemen aan de samenleving.

Wat wil de gemeente bereiken?

- Gemeentelijke dienstverlening moet toegankelijk zijn en blijven door diensten decentraal en laagdrempelig aan te bieden
- Het behouden van dienstverlening in dorpen en kernen door inzet van digitale producten en diensten
- Uitbouwen informatie, advies en ondersteuningstaak binnen brede samenwerking en Centrum voor jeugd en gezin
- Ondersteunen van professionals en vrijwilligers die informatie en advies verstrekken door bijvoorbeeld het ontwikkelen van een digitale sociale kaart

Wat heeft de gemeente al gedaan?

- Inrichting van twee Wegwyzers (Rolde en Annen)
Wegwyzers geven informatie, advies en cliëntondersteuning over wonen, zorg, welzijn, educatie en opvoeding, voor gemeentelijke en niet-gemeentelijke dienstverlening.
- Bredere verbanden door te doen
Door inzet van digitale breedbandtoepassingen zoals Telebrink, virtueel loket het voorzien in informatie- en adviesbehoefte op locatie.
- Brede samenwerking in Aa en Hunze
Binnen de brede samenwerking ontstaat een signalering, informatie en adviesfunctie van professionals
- Samenwerking met partners voor specifieke cliëntondersteuning
Zoals bijvoorbeeld een seniorenvoorlichter / ouderenadviseur

Speerpunten

- Doorontwikkeling en uitbreiding (2) van de Wegwyzers
Door uitbreiding van het aantal en de samenwerkingspartners in de Wegwyzers kan de informatie en adviesfunctie verder worden versterkt
- Centrum voor Jeugd en Gezin
Het centrum voor jeugd en gezin heeft een nadrukkelijke informatie en adviesfunctie. Door verwijzing van de cliënt kan deze verder ondersteund worden in het oplossen van problemen
- Wmo-loket
De ontwikkeling van Wmo-loketten gekoppeld aan de Wegwyzers maakt informatie en advies makkelijker toegankelijk voor inwoners, met name voor inwoners met beperkingen
- Virtueel loket
Met uitbreiding van locaties en partners aangesloten op het virtuele loket kunnen nog meer voorzieningen en diensten lokaal en toegankelijk worden aangeboden

4 HET ONDERSTEUNEN VAN MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS

Mantelzorgers en vrijwilligers zetten zich beiden in voor een ander en nemen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. Mantelzorgers zorgen voor een (chronische) zieke partner, familielid of vriend, maar zijn geen beroepsmatige zorgverleners. Zij geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met de hulpbehoevende. Vrijwilligers leveren, aanvullend op professionele organisaties, een belangrijke bijdrage aan sociale cohesie en leefbaarheid in dorpen en op het platte land.

Het grootste gedeelte van de dagelijkse hulp in de thuissituatie wordt geboden door mantelzorgers⁴. Door deze inzet wordt de aanspraak op voorzieningen elders beperkt en kunnen zorgvragers langer blijven meedoen aan het maatschappelijke verkeer.

De gemeente Aa en Hunze is een plattelandsgemeente waar veel vrijwilligers en vrijwilligerorganisaties actief zijn. Zij leveren een aanzienlijke bijdrage aan het welzijn van individuen en aan de samenleving in zijn geheel. Vrijwilligerswerk voor (langdurig) werklozen een goede opstap zijn naar loonvormende arbeid.

Zowel mantelzorgers als vrijwilligers nemen hiermee verantwoordelijkheid voor hun eigen participatie en leefomgeving en leveren een onmisbare bijdrage aan de leefomgeving van anderen. De ondersteuning van deze groepen is expliciet opgenomen in prestatieveld 4, maar de effecten van de mantelzorgers en vrijwilligers hebben betrekking op alle prestatievelden.

Het kan voorkomen dat de balans tussen draaglast en draagkracht voor de mantelzorger verstoord wordt door onvoorziene omstandigheden of omdat je niet zomaar stop met het geven van mantelzorg. Ondersteuning kan dan voorkomen dat de mantelzorger zelf uitvalt en dat de zorgvrager alsnog aanspraak op voorzieningen moet doen. Ook voor de vrijwilliger kan ondersteuning er voor zorgen dat zij het vrijwilligerswerk niet gedwongen hoeven te beëindigen.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

De gemeente onderkent het aanzienlijke belang van mantelzorgers en vrijwilligers en vindt dat waar ondersteuning nodig is, deze ook moet worden gegeven. Zij wil waardering tonen voor de mantelzorgers en vrijwilligers en de herkenning van deze groep uitdragen binnen de gemeente en de organisatie. Zorgvragers moeten met behulp van mantelzorg of vrijwillige inzet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. De gemeente ondersteunt de mantelzorger zodat deze naast de zorg nog actief kan deelnemen aan de samenleving. De gemeente stimuleert inwoners om vrijwilliger te worden en ondersteunt vrijwilligers en de vrijwilligerorganisaties. Het gevoerde beleid moet aansluiten bij de vraag van de mantelzorgers of vrijwilligers.

---

⁴ Hulp door en aan mantelzorgers, J.M. Timmermans, 2003, Den Haag SCP

Wat wil de gemeente bereiken?

- Dat inwoners door vrijwilligerswerk verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leefomgeving
- Mantelzorgers en vrijwilliger worden herkend en erkend voor hun werkzaamheden
- Met ondersteuning kunnen mantelzorgers en vrijwilligers een kwalitatieve bijdrage leveren aan hun eigen leefomgeving of die van anderen
- Mantelzorgers en vrijwilligers waarbij de balans tussen draaglast en draagkracht verstoord is, moeten worden ondersteund om uitval te voorkomen
- Mantelzorgers en vrijwilligers maken naast hun werkzaamheden actief deel uit van de samenleving

Wat heeft de gemeente al gedaan?

- Vrijwilligersbeleid gemeente Aa en Hunze 2008-2011
Waardering voor, herkenning van en ondersteuning van vrijwilligers die zich inzetten voor hun eigen of anderen hun leefomgeving
- Mantelzorgbeleid gemeente Aa en Hunze
Mantelzorgers krijgen erkenning en worden ondersteund om hun werkzaamheden als zorgverlener goed kunnen uitvoeren en daarnaast kunnen deelnemen aan de samenleving.
- Volwasseneneducatie 2008-2012 "Goed toegerust in de samenleving"
Bijdragen aan kennis en vaardigheden die mantelzorgers en vrijwilligers nodig hebben in hun zorg of vrijwilligerswerk, zoals sociale of specifieke vaardigheden
- Meedoen mogelijk maken (ISD Assen)
Vrijwilligerswerk en sociale activering kunnen een goede opstap zijn van werkloosheid naar arbeidsparticipatie voor langdurig werklozen of arbeidsgehandicapten

Speerpunten

- Verbetering informatie en advies aan mantelzorgers en vrijwilligers
Samen met het Steunpunt vrijwilligers en Contactpunt mantelzorg informeren en adviseren van mantelzorgers, de zorgontvanger, vrijwilligers en vrijwilligerorganisaties over mogelijkheden, rechten, plichten en aansprakelijkheid
- Maatschappelijke stages
Vanaf 2008 ontvangt de gemeente middelen om vrijwilligerswerk te versterken, organisaties te ondersteunen bij het plaatsen van stagiairs en vrijwilligers en te bevorderen dat de stagiair van nu de vrijwilliger van morgen wordt
- Verbeteren respijtzorg
Door het stimuleren en verbeteren van respijtzorg kan een belangrijke oorzaak van uitval, een verstoorde draaglast en draagkracht, worden voorkomen
- Sociale activering
In samenwerking met de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) stimuleren dat werklozen zich door middel van vrijwilligerswerk inzetten voor hun leefomgeving

5 HET BEVORDEREN VAN DEELNAME AAN HET MAATSCHAPPELIJKE VERKEER

De deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem is niet vanzelfsprekend. Zij ondervinden nog te vaak belemmeringen door hun eigen beperkingen of door beperkingen van hun leefomgeving om te participeren.

De belemmeringen die zij ondervinden zijn niet alleen de fysieke toegankelijkheid van woonomgeving en openbare ruimten, maar ook de toegankelijkheid van arbeid, zinvolle dagbesteding of maatschappelijke activiteiten met een sociaal, recreatief of sportief karakter.

In de ontwikkeling van de doelen uit prestatieveld 1, sociale samenhang en leefbaarheid, wordt natuurlijk al rekening gehouden met de specifieke doelgroep van prestatieveld 5. Samen vormen zij de collectieve voorzieningen die inwoners in staat moeten stellen actief te kunnen deelnemen aan de samenleving. Het zijn daarmee voorliggende voorzieningen voor het prestatieveld 6. Als de voorzieningen van een dorp qua omvang, kwaliteit en toegankelijkheid voldoende is, hoeft een inwoner minder (snel) een beroep doen op individuele voorzieningen.

De trend in de zorg van vermaatschappelijking en extramuralisering draagt eraan bij dat meer mensen een beroep moeten doen op collectieve en individuele voorzieningen. De gemeente heeft in de Wmo een nadrukkelijke rol gekregen. Aan de andere kant willen inwoners, meer dan vroeger, regie houden op hun eigen leven en zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. De gemeente Aa en Hunze heeft, meer dan andere gemeenten te maken met een vergrijzing van het inwonersbestand. De aanspraak op voorzieningen voor ouderen zal hierdoor toenemen. Op het gebied van wonen heeft dit zo zijn consequenties. De behoefte aan levensloopbestendige woningen voor één- en tweepersoons huishouden neemt toe. Het huidige woningaanbod zal hierop moeten worden afgestemd.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

De gemeente vindt het belangrijk dat mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem kunnen deelnemen in en aan het maatschappelijke verkeer. Om dit te bereiken is het belangrijk dat 'drempels' zowel letterlijk als figuurlijk niet meer bestaan. Inwoners moeten gesimuleerd worden om mensen met een beperking een kans te geven om te participeren aan de samenleving. De leefomgeving, sociale samenhang en aanwezigheid van voorzieningen spelen een belangrijke rol wanneer mensen besluiten in een dorp te gaan wonen. Dit geldt waarschijnlijk nog meer voor de doelgroep van dit prestatieveld. Het aanbod van de woon- zorg- en welzijnsinstellingen moet op elkaar afgestemd zijn zodat inwoners (langer) zelfstandig kunnen (blijven) wonen.

Wat wil de gemeente bereiken?

- mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem kunnen deelnemen in en aan het maatschappelijke verkeer
- de voorzieningen moeten erop gericht zijn inwoners te ondersteunen, zodat zij zo lang mogelijk in hun eigen woonomgeving kunnen blijven wonen, ook als zij zorgbehoevend zijn
- diensten van zorg- en welzijnsinstellingen moeten zo veel mogelijk aansluiten op de vraag van de klant

Wat heeft de gemeente al gedaan?

- Wonen, Welzijn en Zorg in zuidoost Drenthe
Door integratie van wonen, welzijn en zorg in spelen op behoeften van inwoners met beperkingen en investering in welzijn om aanspraak op professionele zorg te beperken. Het realiseren van infrastructuur voor het aanbieden van zorg en welzijnsdiensten en het ontwikkelen van levensloopbestendige woningen.
- Vrijwilligersbeleid Steunpunt vrijwilligerswerk
Richt zich (ook) op de bemiddeling van mensen met een beperking en werkt aan resocialisatie en reïntegratie met vrijwilligerswerk als opstap naar loonvormende arbeid
- Volwasseneneducatie 2008-2012 "Goed toegerust in de samenleving"
Bijdragen aan kennis en vaardigheden voor inwoners met een zwakke positie of om te participeren, zoals basale of sociale vaardigheden
- Rolde-Zuid Nooitgedacht
Ontwikkeling nieuwe wijk in Rolde-zuid, welke bewoond zal worden door inwoners met en zonder (verstandelijke) beperkingen. Integratie bevorderen door projecten zoals hartelijk Rolde
- WSW
Binnen de sociale werkvoorziening werken met mensen die door beperkingen niet volledig arbeidsproductief zijn, ondersteund in een begeleide, aangepaste werkomgeving

Speerpunten

- Aanbesteding collectief, algemeen en leerlingenvervoer
In de aanbesteding van collectief, algemeen en leerlingenvervoer wordt rekening gehouden met mogelijke beperkingen van gebruikers, bijvoorbeeld door aangepaste bussen enabri's
- Herziening volksgezondheidsbeleid
In het nog vast te stellen volksgezondheidsbeleid zal nadrukkelijk ruimte worden genomen voor de ondersteuning van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem
- Herziening sportbeleid
Sociale samenhang om mensen met een beperking te laten deelnemen in de samenleving wordt ook binnen sportverenigingen en sportieve activiteiten nagestreefd. In het nog vast te stellen sportbeleid zal daarom aandacht worden gevraagd voor mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem
- Sociale activering
In samenwerking met de Intergemeentelijke sociale dienst zal de participatie van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem, binnen de mogelijkheden, worden gestimuleerd

6 VERSTREKKEN VAN VOORZIENINGEN

Mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem moeten op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit kan door het in algemene zin bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer (prestatieveld 5) en door het verstrekken van specifieke (individuele) voorzieningen.

Als algemene voorzieningen niet toereikend zijn, is het belangrijk dat inwoners een beroep kunnen doen op individuele ondersteuning. Het gaat hierbij om individuele verstrekkingen die inwoners met een beperking in staat stellen om een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich in de buurt te verplaatsen per vervoermiddel en om medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale contacten aan te gaan. Dit houdt in dat er ondersteuning wordt geboden voor hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen.

De gemeente voert de regie, koopt in en bewaakt de kwaliteit van de individuele voorzieningen. Voor de beoordeling en verstrekking van voorzieningen is een Wmo verordening opgesteld. Voor de verstrekkingen voor hulp in het huishouden wordt aangesloten bij de uitvoeringspraktijk van de AWBZ. Voor de woon- vervoers- en rolstoelvoorzieningen wordt aangesloten bij de verstrekking van voorzieningen uit het voormalige Wvg-beleid.

Huishoudelijke hulp

De Drentse gemeenten hebben gezamenlijk de aanbesteding van huishoudelijke verzorging voorbereid. Dit aanbestedingstraject heeft ertoe bijgedragen dat ook nu de meeste zorgaanbieders tegen concurrerende prijzen konden worden gecontracteerd. Als uitgangspunt in het bestek is de AWBZ definitie (protocol huishoudelijke hulp) leidend geweest.

In de Wmo is geregeld dat de gemeente de keuze moet bieden tussen het ontvangen van de zorg in natura of in de vorm van een vergelijkbaar persoonsgebonden budget (Pgb). Bij zorg in natura kan de gemeente uit een van de vijf (HH1) of zes (HH2) aanbieders kiezen. Bij een Pgb wordt er een geldbedrag beschikbaar gesteld wat vergelijkbaar is met de zorg in natura, of anders gezegd wat toereikend moet zijn om dezelfde zorg te organiseren. Voor de bepaling van de hoogte van het Pgb wordt aangesloten bij de CTG-tarieven die ook werden gehanteerd bij AWBZ. Van deze tarieven wordt 75% bekostigd in het Pgb.

Onder de AWBZ was de verhouding tussen huishoudelijke hulp 1 en 2 ongeveer 10%-90%. Bij de aanbesteding van de huishoudelijke hulp onder de Wmo is uitgegaan van een verhouding 30%-70%. Na de herindicaties in 2007 ligt de verhouding ongeveer op 50%-50%. Deze verhouding is van belang voor de financiering en toekenning van het Pgb.

Herindicaties

Het jaar 2007 was een overgangsjaar waarin cliënten op basis van geldende indicaties hun huishoudelijke hulp konden behouden. Per 1 januari 2008 is aan deze overgangssituatie een einde gekomen. De gemeente Aa en Hunze heeft in 2007 alle bestaande cliënten opnieuw geïndiceerd. De (her)indicaties worden uitgevoerd door het CIZ en de gemeente. Voor de herindicaties is, gelijk aan nieuwe aanvragen, gebruik gemaakt van het protocol huishoudelijke hulp en het protocol gebruikelijke zorg. Hoewel het protocol gebruikelijke zorg al onder de AWBZ werd gehanteerd, heeft het gebruik bij de herindicaties tot reacties geleid. Bij de toepassing van het protocol gebruikelijke zorg heeft de gemeente rekening gehouden met de persoonlijke situatie van de aanvrager, zodat het uitgangspunt van het compensatiebeginsel en maatwerk niet in gedrang is gekomen.

Ontwikkelingen

De ministerraad heeft ingestemd met een voornemen van staatssecretaris mevrouw Bussemaker tot aanpassing van de WMO, om naast zorg in natura en Pgb ook een financiële vergoeding mogelijk te maken en om de positie van de cliënt te verbeteren. De kans is reëel aanwezig dat als gevolg van de wetwijziging de huishoudelijke hulp opnieuw zal moeten worden aanbesteed. De verwachting is dat de tarieven fors zullen stijgen wat leidt tot fors hogere kosten huishoudelijk hulp in natura en persoonsgebonden budget.

Gelet op de geschetste ontwikkelingen binnen de functie huishoudelijk hulp is ervoor gekozen om binnen het beleidsplan Wmo geen concrete voorstellen tot aanpassing van het tarief te komen. Zodra duidelijk wordt wat de inhoud van het wetsvoorstel tot aanpassing van de Wmo wordt, kan worden beoordeeld welke gevolgen dit heeft en welke activiteiten er moeten worden doorgevoerd, bijv. een nieuwe aanbesteding.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

Iedereen moet kunnen meedoen aan het maatschappelijke leven. Als mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem, ondanks de inzet van anderen, niet in staat zijn om te participeren en die door middel van individuele voorzieningen kan worden bevorderd, moet de gemeente hierin voorzien, zonder dat dit de bestaande zelfstandigheid, zelfbeschikkingsrecht en eigen verantwoordelijkheid aantast. Individuele voorzieningen moeten aansluiten op de persoonlijke omstandigheden van de aanvrager.

Wat heeft de gemeente al bereikt?

- Aanbesteding huishoudelijke hulp
  - Er zijn verschillende zorgaanbieders gecontracteerd wat samen met de mogelijkheid van een persoonsgebonden budget de cliënten in staat stellen zelf de regie over hun zorg te behouden
- Herindicaties
  - Alle bestaande cliënten zijn in het jaar 2007 opnieuw geïndiceerd en geïnformeerd over de (nieuwe) mogelijkheden van individuele voorzieningen binnen de wet maatschappelijke ondersteuning
- Klanttevredenheidsonderzoek
  - Om te onderzoeken of cliënten tevreden zijn over de gemeentelijke dienstverlening en verleende zorg is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden
- Benchmark 2007
  - Om het beleid en de uitvoering van de wet maatschappelijke ondersteuning te kunnen vergelijken met andere gemeenten is ervoor gekozen deel te nemen aan de benchmark

Speerpunten

- Wmo-loketten onderbrengen in de Wegwyzers
Om de bekendheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Wmo-loket te vergroten worden zij ondergebracht in de Wegwyzers. Cliënten kunnen dan lokaal informatie, advies en ondersteuning vragen
- Benchmark 2008
Om bij de invoering van de wet maatschappelijke ondersteuning een goed beeld te krijgen hoe de gemeente presteert ten opzichte van andere gemeenten, wordt er ook voor komende jaren gebruik gemaakt van de benchmark
- Aanpassingen in verband met voorstel staatssecretaris mevrouw Bussemaker
De voorgestelde aanpassingen van de Wet maatschappelijke ondersteuning door de staatssecretaris mevrouw Bussemaker zullen waarschijnlijk leiden tot aanpassingen in beleid en uitvoering

7,8,9 OPVANG VAN KWETSBARE MENSEN

In de WMO zijn voor de prestatievelden 7, 8 en 9 centrumgemeenten aangewezen. Deze centrumgemeenten coördineren het beleid en de uitvoering van de WMO op regionaal niveau. De gemeente Aa en Hunze heeft er daarom voor gekozen de prestatievelden 7, 8 en 9 als een geheel te bezien; opvang van kwetsbare mensen. Doelstelling van de samengevoegde prestatievelden betreft de signalering, verwijzing, opvang en hulpverlening aan zeer kwetsbare inwoners.

Maatschappelijke opvang omvat het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die door één of meerdere problemen, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Hieronder valt tevens de opvang van vrouwen die in verband met problemen in de relationele sfeer of geweld de thuissituatie hebben verlaten.

Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) bestrijkt de volgende gebieden; het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis bij kwetsbare personen of risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Het bevorderen van een verslavingszorgbeleid betreft het aansturen en financieren van activiteiten gericht op preventie van en ambulante hulpverlening bij verslavingsproblemen, inclusief overlastbestrijding.

Centrumgemeente

Omdat de problematiek rondom de prestatievelden maatschappelijke opvang, OGGz en verslavingszorg zich vaak gemeenteoverstijgend manifesteren, is er voor de aanpak van deze problematiek in de Wmo een verantwoordelijkheid weggelegd voor centrumgemeenten. Voor de gemeente Aa en Hunze is de gemeente Assen centrumgemeente. Voor de vrouwenopvang is de gemeente Emmen voor de gehele provincie Drenthe de centrumgemeente. De centrumgemeenten ontvangen aanvullende middelen voor het uitvoeren van het regionale beleid op het gebied van de maatschappelijke opvang, OGGz en de verslavingszorg. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het instellen en onderhouden van een lokale OGGz structuur.

Visie van de gemeente Aa en Hunze

Voor de kwetsbare inwoners van de gemeente moet er een goed werkend vangnet bestaan. Dit kan alleen als er een integraal beleid wordt gevoerd waarbij gemeentelijke en provinciale voorzieningen goed op elkaar aansluiten. Het OGGz netwerk heeft als doel het opsporen van kwetsbare mensen, in het bijzonder zorgmijders, om hen te voorzien van basale zorg en toe te leiden naar reguliere zorg. De OGGz structuur moet aansluiten op de GGz, de maatschappelijke opvang, de gezondheidszorg, openbare orde en veiligheid, de verslavingszorg, sociale zaken en schuldhulpverlening en moet laagdrempelig en toegankelijk worden aangeboden.

Wat wil de gemeente bereiken?

- Het in regionaal of provinciaal verband ondersteunen van maatschappelijke opvang en verslavingszorgbeleid
- Laagdrempelige, toegankelijke (lokale) meldpunten voor (bekenden van) kwetsbare mensen of professionals
- Goede verwijzing door aansluiting OGGz structuur op provinciale voorzieningen en reguliere zorg

Wat heeft de gemeente al gedaan?

- invulling OGGz structuur gemeente Aa en Hunze
  - Samenwerkingsverband tussen AMW Noordermaat, de GGD Drenthe, de GGz Drenthe, de politie, het RIBW, Verslavingszorg Noord-Nederland en de woningbouwverenigingen voor signalering en verwijzing van mensen in een kwetsbare positie
- aansluiting op de Wegwijzer als lokaal meldpunt
  - Wegwijzers functioneren als laagdrempelig en toegankelijk meldpunt voor mensen in een kwetsbare positie of voor familie of bekenden van deze mensen
- aanpak huiselijk geweld in Drenthe (GGD Drenthe)
  - De aanpak van huiselijk geweld wordt door de 12 Drentse gemeenten en de GGD Drenthe, met de gemeente Emmen als centrumgemeente gecoördineerd. Het meldpunt huiselijk geweld is gesitueerd bij de GGD Drenthe

Speerpunten

- Actieve deelname in regionaal en provinciaal verband
  - In regionaal of provinciaal verband kan de ondersteuning van kwetsbare mensen verder worden ontwikkeld en verbeterd
- Aansluiting van lokale netwerken en preventief beleid op provinciale en curatieve zorg
  - Door verbetering en borging van de aansluiting lokale netwerken op provinciale zorg kunnen kwetsbare mensen sneller en gericht worden doorverwezen en zorg worden geboden

ACTIVITEITENPLANNING

Prestatieveld	Speerpunt	Toelichting	Planning
1, 2	Pilot Brede samenwerking Start pilot 2008	Pilot voor brede samenwerking in Annen, Rolde en Gieterveen. <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking komt tot stand tussen gemeente, een school, een dorpshuis en/of vereniging dorpsbelangen en nog 3 andere partners. - Sociale samenhang en zorg voor het kind staan hierbij centraal. 	2008-2009
1, 2	Doorontwikkeling Brede samenwerking	Na de pilot zal de brede samenwerking verder worden doorontwikkeld. <ul style="list-style-type: none"> - Streven is dat in 2010 in of nabij zeven scholen of dorpshuis door samenwerking tussen verschillende organisaties en in aansluiting op schooltijden de voor- tussen- en naschoolse opvang is geregeld. - Sociale samenhang en zorg voor het kind staan hierbij centraal 	2008-2010
1, 3, 5	Herijking Kern- en buurtgericht werken	In 2008 zal het huidige model kern- en buurtgericht werken worden herijkt. <ul style="list-style-type: none"> - In samenwerking met inwoners zal een nieuwe impuls worden gegeven aan de doelstellingen van het kern en buurtgericht werken. - Verbeteren van communicatie en het bevorderen van participatie en zelfwerkzaamheid van inwoners. 	2008
1, 2, 3, 4, 5, 6	Gebiedsgericht werken	Clusteren van basisvoorzieningen en samenwerking met partners. <ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsgerichte en multifunctionele inzet om financiële instandhoudingproblemen te voorkomen - Bestaande voorzieningen moeten exploitabel zijn - Oplossen van ruimteproblemen door samenwerking - Voorzieningenniveau in de dorpen zo veel mogelijk te behouden 	2008-2011
1,3	Wegwyzers in Gieten en Gasselternijveen	Uitbreiding van de Wegwyzers met een locatie in Gieten en Gasselternijveen. <ul style="list-style-type: none"> - Wegwyzers functioneren als informatie, advies en ondersteuningpunt voor wonen, zorg, welzijn, educatie en opvoeding 	2008

1,3	Dorpsontwikkelingsbeleid	Formuleren van dorpsontwikkelingsbeleid voor Annen, Rolde, Gasselternijveen. <ul style="list-style-type: none"> - Dorpsontwikkelingsbeleid (dorpsvisie) geven een integrale aanpak van leefbaarheid in dorp of centrum 	2008-2009
1, 2, 3, 4, 5	Dorpshuizenbeleid	Versterken van de positie van het dorpshuis, mede door inzet binnen de brede samenwerking.	2008-2011
1, 2, 3, 4,	Bibliotheekbeleid	Notitie bibliotheekbeleid <ul style="list-style-type: none"> - De positie van de bibliotheek in de dorpen te behouden of versterken. - Functionele uitbreiding te zoeken in activiteiten. 	2008
1, 3, 4, 5	Virtuele loketten	Virtuele loketten gekoppeld aan de Wegwyzers <ul style="list-style-type: none"> - Lokale, bereikbare en toegankelijke voorzieningen te waarborgen. - Uitbreiden deelnemende partners in het virtuele loket om dienstverlening uit te breiden 	2008-2010
1, 2, 3	Centrum voor Jeugd en Gezin	Startnotitie ontwikkeling Centrum voor Jeugd en gezin <ul style="list-style-type: none"> - Alle informatie over opgroeien en opvoeden herkenbaar dichtbij in de eigen leefomgeving - De juiste hulp door tijdige signalering en snelle begeleiding - Effectieve en kwalitatief goede methoden voor alle vragen en problemen op het terrein van opgroeien en opvoeden - Eén plan voor gezinnen met meervoudige problemen - Ondersteunend naar beroepskrachten in innovatie en verbetering 	2008
1, 2	Inrichting jongerenontmoetingsplaatsen	Inrichting jongerenontmoetingsplaatsen <ul style="list-style-type: none"> - Spreiding van voorzieningen om bereik te optimaliseren - Waar behoefte wordt aangegeven door jongeren - In samenwerking met jongeren, inwoners en partners uit het dorp vormgegeven - Mogelijkheden van multifunctioneel gebruik onderzoeken 	2008-2010

1, 3, 4, 5, 6	Wmo-loket	<p>Ontwikkeling Wmo-loket gekoppeld aan de Wegwyzers</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokale, bereikbare en toegankelijke voorzieningen waarborgen - Informatie, advies en ondersteuningsfunctie voor wonen, zorg, welzijn, educatie en opvoeding verder uitbouwen - Heroverweging verantwoordelijkheid gemeente en partners in de Wegwyzers 	2008-2009
1, 2, 4	Maatschappelijke stages	<p>Met ingang van 2011 moeten alle leerlingen van het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage volgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen van (vrijwilligers) organisaties of onderwijs, financieel of door coördinatie 	2008-2011
1, 4, 5	Sociale activering en participatie werklozen, uitkeringsgerechtigden en mensen met een beperking	<p>In samenwerking met de ISD Assen stimuleren van vrijwilligerswerk door werklozen als sociale activering en arbeidstoeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergoeding voor werklozen en uitkeringsgerechtigden die vrijwilligerswerk doen - Meedoenpact ter voorkoming van sociale uitsluiting en armoede - Ondersteuning van chronische zieken, gehandicapten en ouderen 	2008
1, 2, 5, 9	Volksgezondheidsbeleid	<p>Opstellen notitie volksgezondheidsbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aandacht voor ondersteuning van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem - Aandacht voor verslavingszorgbeleid - Goede aansluiting op curatieve zorg - Gerichte en relevante producten van de GGd 	2008
1, 2, 4, 5	Sportbeleid	<p>Opstellen Sportnota</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aandacht voor ondersteuning van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem - Aandacht voor positie vrijwilligers binnen en voor sportorganisaties 	2008

1, 5	Wonen, Welzijn en Zorg in Zuidoost Drenthe	<p>Regionaal programma Wonen, Welzijn en Zorg in Zuidoost Drenthe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mensen zo lang mogelijk in eigen huis laten wonen - Netwerk van extramurale zorg en welzijnsinfrastructuren - De klant centraal stellen in vraaggerichte inzet en projecten op het gebied van informatievoorziening, taakopvatting welzijn en marktonderzoek 	2007-2011
1, 5	Afstemming woon-, welzijn- en zorgaanbod	De gemeente zal zich inzetten voor een (verdere) uitbreiding van woon- welzijn- en zorgdiensten zoals (kleinschalige) verpleeghuizen in de gemeente	2008-2011
1, 2, 3	Positionering leerplicht	<p>Herijking en versterking van de positie van leerplicht</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deelname aan zorg- en adviesteams in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs - Deelname aan Sluitende Registratieketen Voortijdig Schoolverlaten - Invoering Drentse Verwijsindex (DVI) / Landelijke verwijsindex Risicogroepen - Koppeling DVI met gegevens uit het Drents Jongeren Opvang Team - Deelname aan Drentse Onderwijs- en Jeugdmonitor - Deelname aan de netwerken binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin 	2008-2012
2, 4, 5	Volwasseneneducatie	<p>Volwasseneneducatie inzetten met als doel persoonlijke ontwikkeling gericht op maatschappelijk functioneren en zelfredzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrale inzet van volwasseneneducatie voor ondersteuning van aanpalende beleidsterreinen zoals bijstand, lokaal onderwijsbeleid, arbeidsmarktbeleid of inburgering - Samenwerking met lokale instellingen en diensten zoals de ISD, Mee Drenthe, Stichting welzijn - Evenwicht tussen vraaggericht en aanbodgericht werken om een op de lokale omstandigheden en actuele ontwikkelingen aanbod te kunnen bieden - Actieve werving om mensen die niet zelf stappen ondernemen om zichzelf te ontwikkelen te benaderen 	2008-2012

1, 3, 4, 5	Vrijwilligersbeleid	<p>Versterken van de waardering voor, herkenning en ondersteuning van vrijwilligers</p> <ul style="list-style-type: none"> - In standhouding van het steunpunt vrijwilligers - Informeren van vrijwilligers over rechten, plichten en verantwoordelijkheden - Tweejaarlijkse vrijwilligers-stimuleringsprijs 	2008-2011
1, 4	Cultuurbeleid	<p>Opstellen nota cultuurbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> - het bevorderen van een samenhangend geheel aan kunst- en cultuurvoorzieningen en –aanbod, zodat zo veel mogelijk inwoners en toeristen op hun eigen wijze hieraan deel kunnen nemen c.q. kennis van kunnen nemen - het vergroten van de participatie aan culturele activiteiten met daarbij speciale aandacht voor de doelgroep jongeren - behoud en ontwikkeling van het cultureel erfgoed als drager van identiteit en verleden 	2008